PÄIVÄSTÄ TOISEEN

30.09.13

Aurinko nousee

Helsingissä kello 7.23
ja laskee kello 18.56
Oulussa kello 7.25
ja laskee kello 18.50
Utsjoella kello 7.23
ja laskee kello 18.38

Päivän sana

30.9. Katsokaa, ettette halveksi yhtäkään näistä vähäisistä. Sillä minä sanon teille: heidän enkelinsä saavat taivaissa joka hetki katsella minun taivaallisen Isäni kasvoja. Matt. 18:10
1.10. Yöllä Jaakob näki unessa portaat, jotka ulottuivat maasta taivaaseen, ja Jumalan enkelit kulkivat niitä ylös ja alas. 1. Moos. 28:12

Nimipäiviä

Tänään maanantaina: Siru, Sirja, Sorja
Huomenna tiistaina: Rauno, Rainer, Raine, Raino

Mietelause

Köyrinpäivä on mikkelinpäivän jälkeisenä maanantaina, ja silloin köyrin rukiita kylvetään.

Vanhaa ajantietoa Urjalasta

Lähetä merkkipäiväilmoitus Maaseudun Tulevaisuuteen
Merkkipäiväpalstalla julkaistaan vain päivänsankarin suostumuksella lähetettyjä merkkipäivätietoja. Kirjallisesti lähetettävissä tiedoissa tulee olla merkkipäivän viettäjän nimi, ikä, merkkipäivän ajankohta, titteli, kotipaikka ja mahdollinen lyhyt maininta merkkipäivän vietosta. Valokuvaksi käy mustavalko- tai värikuva, koolla ei väliä. Palsta on maksuton. Merkkipäivätiedon tulee olla toimituksessa viimeistään viisi päivää ennen lehden ilmestymistä. Tiedot postitetaan osoitteeseen: Maaseudun Tulevaisuus, "Merkkipäivät", PL 440, 00101 Helsinki, tai lähetetään sähköpostilla osoitteeseen *merkkipaivat@maaseuduntulevaisuus.fi*.

LUKENUT MIES

Kartanonherran taipaleelta

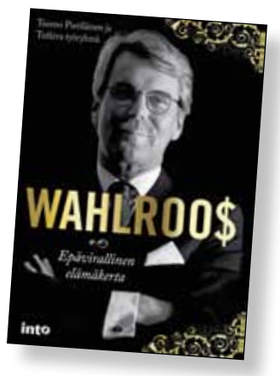

En tiedä, mikä on virallinen elämäkerta. **Björn Wahlroosin** elämästä pitikin vielä kirjoittaa ilman hänen myötävaikutustaan. Se elämä ei nimittäin ole vielä valmis, ehkä ei edes lakipistettään nähnyt.

Normaali elämäkerta osoittaisi Wahlroosin rikastumisen ja vaikutusvallan vääjäämättömäksi kohtaloksi ja suureksi suunnitelmaksi. Professori **Tuomo Pietiläinen** ja hänen työryhmänsä eivät lankea tarkastelemaan Björn Wahlroosia aivan kokonaan tästä päivästä.

Selviää, että Wahlroosin rikastuminen perustuu älykkääseen peliin suomalaisten valtionyhtiöiden yksityistämisessä. Turha häntä on verrata Venäjän oligarkkeihin. Sellainen olisi Pekka Perä, jos hänen Talvivaaransa olisi lähtenyt liikkeelle onnekkaammin.

Valtatutkijat ovat riehaantuneet Joensuun kartanon tupaantuliaisten 2007 istumajärjestyksestä. Pankkiirikollegat ja yrityselämän johto siellä vain aterioi asemansa oikeutuksella ja Ruotsin kuningas kävi peruuttamassa kartanon entiselle omistajalle G. M. Armfeltille yli 200 vuotta sitten langettamansa kuolemantuomion.

Professori Pietiläistä pitää onnitella. Hän on saanut tutkivan journalismin oppilaiden opinnäytteet hyötykäyttöön. Normaalisti professorit varastavat oppilaidensa työt omiin nimiinsä ja suosittujen tv-tähtien ohjelmien takana on joukko nimettömiä taustatoimittajia.

Kirjaa voi moittia hiukan köykäiseksi. Pitää muistaa, että se on journalistinen raportti eikä tieteellinen historiantutkimus. Joihinkin vaiheisiin on perehdytty syvemmin, mutta esimerkiksi poliittisten ajattelutapojen vaihtelu eri aikakausina on nuorille vaikeaa tajuta. Journalismin onneksi raha, ahneus ja kateus ovat ikuisia arvoja.

PEKKA ALAROTU

Tuomo Pietiläinen ja Tutkiva työryhmä: Wahlroo$. Epävirallinen elämäkerta. 432 sivua. Into.

Puisia kenkiä esillä Lustossa

Suomen metsämuseo Luston Puusta jalkoihin -näyttelyssä voi perehtyä puupohjaisiin kenkiin tuohivirsuista moderneihin design-jalkineisiin.

Suomessa on kautta aikojen käytetty puuta jalkineiden valmistuksessa sen monien ominaisuuksien ansiosta. Puuta on helposti saatavilla ja työstettävissä, se on myös ympäristöystävällinen ja esteettinen materiaali.

Joskus tuohivirsuja on hävetty, mutta nykyään huippumuodikkaissa puukorkokengissä kävellään ylpeästi. Tuohesta tai raa'asta niinestä tehdyt virsut olivat yleisesti käytössä keskiajalta aina 1900-luvun alkuun asti.

Viime vuosisadan merkittävin ajanjakso puun jalkinekäytössä oli 1930-luvun loppupuolella ja 1940-luvun pula-aikana.

Muiden materiaalien saatavuus oli heikko, mutta puuta riitti. Siitä kehitettiin erilaisia materiaaleja kengän eri osiin. Puuta käytettiin usein pohjamateriaalina, mutta siitä tehtiin myös paperinarua päällisiin. Tuohta hyödynnettiin pohjallisina sekä kengän päällisissä.

Nykyään jalkinemuotoilijat käyttävät puuta niin laadukkaissa muoti- ja työjalkineissa kuin perinteisissä puukengissäkin.

Puusta jalkoihin -näyttelyssä on esillä tuohivirsujen, pula-ajan paperinarukenkien, puupohjallisten ja muun vanhan aineiston lisäksi moderneja puumateriaaliin pohjautuvia jalkineita suomalaisilta jalkinesuunnittelijoilta ja -valmistajilta.

Näyttelyn on tuottanut Lahdessa toimiva Pro Puu ry ja näyttelyn toteuttamista on tukenut Emil Aaltosen muistorahasto.

Näyttelyssä ovat mukana jalkinesuunnittelijat: Sonja Antonsalo, Marita Huurinainen, Johanna Klemetti, Karoliina Korpimaa, Milla Lindstedt, Emmi Malmström, tuohimestari Erkki Pekkarinen, Paulaelina Polku, Promena-työjalkineet, Terhi Pölkki, Markku Rudanko/Woodplanet, Hanna Sarén, Riikka Seppänen ja Talla-puukengät.

MT

Puusta jalkoihin -näyttely Suomen Metsämuseo Lustossa 12.1.2014 asti.

RAVIT

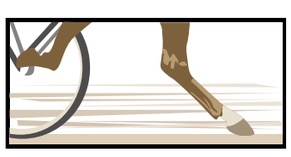

Ravivihjeet tällä kertaa poikkeuksellisesti sivulla 11.

Syksyn teatterit herättävät tunteita

Nauru raikaa teattereissa tänä syksynä, mutta tarjolla on myös vakavaa pohdintaa ajankohtaisista aiheista.

AKI LOPONEN

Seppo Kaisanlahti ja Liisa Sofia Pöntinen sukeltavat luontoon Lappeenrannan teatterin Jäniksen vuodessa.

TOMMI KANTANEN

Paavo Rintalan romaani Pojat nähdään ensimmäistä kertaa näyttämöllä. Hämeenlinnan esityksessä mukana Pyry Nikkilä.

KATI LEINONEN

Oulun kaupunginteatterin Ronja Ryövärintytär kutsuu mukaan seikkailuun. Kuvassa Hannu Pelkonen ja Mirjami Kukkola.

Teatteri Imatra juhlii tänä syksynä imatralaisen teatteritoiminnan 110-vuotista taivalta. Juhlanäytelmänä on maailmankuulusta koomikkoparista kertova Ohukainen ja paksukainen. Klassikkokirjaan perustuva Liisa Ihmemaassa on suomalainen kantaesitys. Komediassa Viivi ja Wagner imuroidaan parisuhteen pölyjä.

Varkauden Teatteri avaa 100-vuotisjuhlakautensa kuningaskomedialla Kekkonen – syntymästä kuolemattomuuteen. Se on kieli poskessa kirjoitettu tarina pojasta, joka syntyy Lepikon torppaan ja lopuksi valitaan niin monta kertaa tasavallan kekkoseksi, ettei hän enää itse muista olevansa Kekkonen. Musikaalissa Elvistellään – All shook up on mukana kaikki Elviksen suosituimmat laulut

Tamperelaisen **Musiikkiteatteri Palatsin** klassikkomusikaali Laulavat sadepisarat juhlistaa teatterin viisivuotista toimintaa.

Tanssiryhmä **Helsinki Dance Company** juhlistaa 40-vuotista taivaltaan katsauksella merkittävään osaan suomalaisen taidetanssin historiaa.

Tarinaa unohduksesta

Rovaniemen Teatterissa syksyn suurponnistus on Rovaniemelle sijoittuva musiikkinäytelmä Kulma, joka kertoo nuorison legendaarisesta kohtauspaikasta. Muita ensi-iltoja ovat Mielensäpahoittaja ja poika, Siunattu hulluus ja Karhukirjeitä Karhumäestä.

Kemin kaupunginteatterin Rakentajat on posketon tarina omakotitalon rakentamisesta. Pieni raha ylistää yksinkertaista elämää. Komedia Saamelandia on maailman kantaesitys.

Kajaanin kaupunginteatterin Liekeissä! on komediallinen musikaali, jossa soivat Elviksen tunnetuimmat kappaleet. Näytelmä Sofian maailma luotsaa läpi koko filosofian historian. Katoava maa kertoo alzheimerista, muistista ja unohduksesta.

Klassikkoseikkailu Ronja Ryövärintytär tuo satumaailman **Oulun kaupunginteatterin** suurelle näyttämölle. Näytelmässä Kielletyt muistot näyttämölle syntyy vastavoimien pelikenttä, joka ei jätä ketään kylmäksi. Musikaalikomedia Housut pois on sympaattinen selviytymistarina, jossa pelissä on miehinen ylpeys.

Suomi aselevon jälkeen

Kokkolan kaupunginteatterin Jumalan rakastaja 2013 tutkii mieheyttä ajassa, jossa miehenä olemisen vanhat kiintopisteet ovat kadonneet. Suurenmoista! on komedia maailman huonoimmasta oopperalaulajasta. Klassikkonäytelmä Dorian Grayn muotokuva kertoo kolmen ystävän tarinan.

Vaasan kaupunginteatteri tuo näyttämölle Antti Tuurin romaaniin perustuvan Pohjanmaan, joka hurjalla ja humoristisella otteella tutkii pohjalaisuuden olemusta. Vadelmavenepakolainen on komedia ruotsalaisuudesta, suomalaisuudesta ja itsensä etsimisestä.

Seinäjoen kaupunginteatterin Mannerheim ja kettujen sota -näytelmä kertoo Suomesta aselevon jälkeen syksyllä 1944. Myös katsojat pääsevät lavalle Paula Koivuniemen tuotannosta koottuun karaokenäytelmään 100 kesää 1 000 yötä.

Porin Teatterin syksyn suurponnistus on maailmankuulu musikaali The sound of music, joka kertoo musikaalisesta von Trappin perheestä ja nunnakokelas Mariasta. Pippuridino on suunnattu perheen pienimmille.

Koko kansan Katri

Jyväskylän kaupunginteatteri tuo ensimmäisenä Suomessa näyttämölle musikaalikomedian Shrek. Tarpeettomia ihmisiä on vahva draama, johon inhimillinen huumori tuo lämpöä. Koukussa vie lontoolaisen taksisuharin kahden perheen loukkuun.

Kuopion kaupunginteatterin Samanlainen onni pohtii erilaisuuden hyväksymistä. Niskavuoren nuori emäntä on selviytymistarina, joka elää tässä päivässä yhtä verevästi kuin vuonna 1940. Armon varassa räväyttää silmiemme eteen raiteiltaan nyrjähtäneen perheen. Maaninkavaara tarjoaa sinivalkoista urheiluhulluutta äärirajoilla.

Musikaali Katri Helena eli kuu järven yllä kertoo koko kansan Katrista **Joensuun kaupunginteatterissa**. Jatkuvaa kasvua -komediassa perusinsinööri saa maailmantalouden sekaannuksen valtaan. Vaavin salattu elämä on naperonäytelmä monenikäiselle.

Teatteri Hermannin lapsiteatteri Syvänniemellä imaisee 28.9.–10.10. lapsikatsojat mukaan roskaiseen seikkailuun laulunäytelmässä Roskasakki ja kadonnut kulkunen.

Savonlinnan Teatteri luo näyttämölle suomalaisen tangon taikaa ja tarinaa tangotaitajasta Unto Monosesta näytelmässä Satumaa. Risto Räppääjä ja nukkavieru Nelli sopii koko perheelle. Soidinmenot viihdyttää pikkujoulukaudella.

Mikkelin Teatterin Ihmisen osa kertoo huumorilla totuudesta ja valheesta, satuttamisesta ja sovittamisesta. Vadelmavenepakolainen kuvaa lempeästi rakkaita naapureitamme. Farssi Lainatenori hauskuttaa yleisöä sekoiluilla oopperan maailmassa.

Taistelua Niskavuoresta

Lappeenrannan kaupunginteatterin Jäniksen vuodessa eläin johdattaa elämäänsä kyllästyneen toimittajan uusiin kokemuksiin. Korjaamo Teatterin ja Lappeenrannan kaupunginteatterin yhteistuotanto Vieraat pohtii, mitä tapahtuu kun sulaudumme toiseen kulttuuriin. Wolkoffin talossa on lappeenrantalainen tarina yhdestä suvusta ja kahdesta kulttuurista.

Komedia Vaimoni on toista maata ravistelee ja puntaroi parisuhteita **Haminan Teatterissa**.

Niskavuoren nuori emäntä pääsee näyttämölle **Kotkan kaupunginteatterissa**. Näytelmässä taistellaan rakkaudesta ja vallasta Niskavuoren tilalla. Farssi Näillä palkoilla ei makseta kertoo ihmisten tuskaantumisesta ruuan hinnan jatkuvaan nousuun, työttömyysuhkaan ja rahanpuutteeseen.

Rakkaudesta, vihasta ja kohtalon voimasta kertova klassikkomusikaali West side story sai ensi-iltansa **Lahden kaupunginteatterissa** syyskuussa. Menestysnäytelmä Kissa kuumalla katolla on raadollinen tarina elämään pettymisestä ja omistushalusta mutta myös todellisesta rakkaudesta. Kolmas näyttää rakkauden kolme kerrosta.

Lahtelaisen **Teatteri Vanha Jukon** Kullervo hyppää pää edellä keskiluokan pahimpaan painajaiseen eli lapseen, jota ei kukaan enää hallitse.

Paavo Rintalan Pojat nousee näyttämölle **Hämeenlinnan Teatterissa** ensimmäistä kertaa Suomessa. Näyttelijätär kuvaa Ritva Oksasen 50 vuotta näyttämöllä. Kuningas näyttämöllä kertoo teatterin tekemisen paineista.

Sukellus syysmetsään

Tampereen Teatteri tuo näyttämölle maailmanluokan musikaalin Les Miserables. Trilleri Kylmä murha on pohjoismainen kantaesitys. Ensi-iltansa saavat myös avioliittofarssi Avoin liitto, Tshevon Lokki ja komedia Rakkaudesta elämään. Lokakuussa saa ensi-iltansa Teatteri 2.0:n, Tampereen Teatterin, Joensuun kaupunginteatterin ja Rovaniemen Teatterin yhteistuotanto Radikaaleinta on arki.

Tampereen Työväen Teatterin kantaesitys Ihmisellinen mies kertoo hyvästä miehestä, joka saa potkut eläkeiän kynnyksellä ja ryhtyy pölynimurikauppiaaksi. Uutuusmusikaaleina nähdään Prinsessa ja The Addams Family. Kantaesitys on myös Chaplinista kertova Kulkuri. TTT:n ja **Teatteri Siperian** yhteistuotanto Mestarietsivä Kalle Blomkvist sai Suomen kantaesityksensä.

Tamperelaisen **Komediateatterin** Kvartetti kertoo neljästä taiteilijoiden vanhainkodissa asuvasta oopperalaulajasta. Tirkistelyä on uutuuskomedia avioliitosta, rakkaudesta ja ennen kaikkea avioeroista. Koko perheen musikaalisatu Kolme iloista rosvoa saa ensi-iltansa lokakuussa.

Tamperelaisessa tanssiteatteri **MD:ssä** on luvassa syysmetsään sukeltava Ronja Ryövärintytär.

Turun kaupunginteatterin ja **Turun Nuoren Teatterin** yhteistyönä on syntynyt musiikkipitoinen versio Shakespearen klassikosta Romeo ja Julia. Lokakuussa kaupunginteatterin näyttämön valtaa rockmusikaali The Rocky Horror Show. Korhosen lääkäriromaanissa 2000-luvun kaupunkilaiset etsivät itseään ja toisiaan.

Ingmar Bergmanin Persona saa ruotsinkielisen ensi-iltansa **Åbo Svenska Teatterissa** ja suomenkielisen Turun kaupunginteatterissa marraskuussa.

Turkulaisen **Linnateatterin** näyttämöversio Hitchcockin 39 askeleesta lupaa komediaa ja vaihtuvien hahmojen ilotulitusta. Rempallaan-komediassa laitetaan kaikki betonimyllyyn pyörimään ja mukaan lisätään säkillinen huumoria. Kalsarimiehet kertoo kolmesta kämppäkaverista, jotka joutuvat yllättävälle matkalle kohti kotimaamme henkistä pääkaupunkia – Turkua.

> Pysy hengissä vielä tämä päivä on ajankohtainen puheenvuoro mielenterveyspalvelujen alasajon seurauksista.

Viron lähihistoriasta

Kansallisteatterin nykyversio klassikosta Kirsikkapuisto paljastaa näkyjä maailmasta, jossa ihmiset ovat kyvyttömiä kohtaamaan toisensa. Kun kyyhkyset katosivat luo järisyttävän kuvan Viron traagisesta lähihistoriasta. Pysy hengissä vielä tämä päivä on ajankohtainen puheenvuoro mielenterveyspalvelujen alasajon seurauksista.

Yksittäisten ihmisten intohimot ja elämänkohtalot piirtyvät Suomen historian kiihkeää taustaa vasten näytelmässä Vuosisadan rakkaustarinat. Ovista ja ikkunoista jatkaa ranskalaiskomedioiden perinteitä.

Suosikkiteos Seitsemän veljestä palaa tänä syksynä **Kansallisbalettiin**.

Suurmusikaali Tohtori Zivago saa Euroopan ensi-iltansa **Helsingin kaupunginteatterissa** lokakuussa. Hotelli Paradiso on pähkähullu vauhtifarssi. Tanssia ja teatteria yhdistävä Tunteet, tunteet tarjoaa unenomaisen sukelluksen tunteiden maailmaan. Pokka pitää ja sutinaa riittää elämänmakuisessa komediassa Eila, Rampe ja suolaparta.

Helsinkiläisen **Koko-Teatterin** Arabialainen yö on tarinoiden sulatusuuni, jolle mikään inhimillinen ei ole vierasta.

Kom-teatterin syyskauden ensi-ilta Orkesteri, The Everlast on komedia erään työväentalon takahuoneesta, kun hääkeikkaa soittava bändi odottaa soittovuoroaan.

Kaikki äitini, kaikki tyttäreni käsittelee äitien ja tyttärien välisiä suhteita **Aleksanterin teatterissa** Helsingissä.

Teatteri Jurkan Frankien ja Johnny on romanttinen tragikomedia rakkauden kaipuusta ja sen pelosta.

Helsingissä toimivan tanssiteatteri **Tsuumin** Sukka, Nukka ja Tuulispää on lämminhenkinen tarina kolmesta sisaruksesta ja heidän seikkailuistaan.

Lilla Teaternin Carnage on röyhkeä ja hauska komedia kahdesta pariskunnasta, jotka haluavat selvittää poikiensa tappelun sivistyneesti.

Espoon Kaupunginteatterissa saa syyskuussa kantaesityksensä Juha Jokelan uutuusnäytelmä Esitystalous 2 – tehtävä Espoossa. Komedia on jatko-osa vuoden 2010 Esitystalous-näytelmälle.

Teatteri Rollo vie koko perheelle suunnatun Keittäjä Kerttu ja Kolmen Tahran kokit -esityksen kiertueelle eri puolille maata. Kiertueen tiedot: *www.rollo.fi*.

MT